

ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

MIHAI CHIRIAC

Construcția europeană, concepută la sfârșitul anilor '40, în domeniu militar și economic, a îmbrăcat, inițial, forma organizațiilor de cooperare.

La 17 martie 1948, prin Tratatul de la Bruxelles, revizuit la 23 octombrie 1954, prin Acordul de la Paris, s-a înființat Uniunea Europei accidentale, având 10 membri: Franța, Regatul Unit, Belgia, Olanda, Luxemburg, Germania, Italia, ulterior Spania și Portugalia și, în final, Grecia. Tratatul conține a o clauză de angajament militar automat în caz de agresiune împotriva unuia dintre membri.

La 4 aprilie 1949, prin Tratatul de la Washington s-a înființat NATO, organizație care cuprindea state europene, SUA și Canada. Era o alianță în care s-a reușit o veritabilă integrare militară.

La 16 aprilie 1948, s-a înființat Organizația Europeană de Cooperare Economică (OECE) care a gestionat în comun ajutorul american în cadrul Planului Marshall. În 1960, aceasta a devenit Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OCED).

La 9 mai 1949, prin Tratatul de la Londra, s-a constituit Consiliul Europei, menit să completeze, în plan politic, organizațiile precedente, care a reunit statele europene cu regim democratic pluralist și erau atașate idealuri lor de protecție a drepturilor omului, reglementate și prin Convenția Europeană a drepturilor omului, semnată la 4 noiembrie 1950. Concomitent, în ianuarie 1949, țările din centrul și estul Europei au constituit Consiliul de Ajutor Reciproc (CAER), sub dominația evidentă a URSS.

Pentru crearea cadrului propice unei cooperări mai puternice, a continuat procesul de formare a comunităților europene, astfel:

La 18 aprilie 1951, la inițiativa Franței, s-a instituit Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO);

La 25 martie 1957, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA! EURATOM) și Comunitatea Economică Europeană (CEE), care oficializează piața comună generalizată;

La 22 ianuarie 1972, Tratatul de Aderare reglementează extinderea comunității europene, prin aderarea unor noi state: Marea Britanie, Irlanda, Danemarca (1973), Grecia, Portugalia (1986), Austria, Finlanda, Suedia (1995), Cipru, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia (1 mai 2004), România, Bulgaria (2007).

La 1 iulie 1987, Actul Unic European (AVE) a instituit Piața Unică, începând cu 31 decembrie 1992, astfel că, cei aproape 400 milioane de locuitori ai comunităților din Europa devin cea mai mare piață unificată din lume, comparabilă cu cele ale Japoniei și SUA.;

La 1 noiembrie 1992, Tratatul de la Maastricht a instituit **Uniunea Europeană** (UE), cu cei trei piloni: (1)comunitar (Comunitatea europeană, Comunitatea europeană a cărbunelui și oțelului, Comunitatea europeană a energiei atomice); (2)politica externă. și de securitate (apărarea valorilor comune, consolidarea securității și a statelor, menținerea păcii în lume, promovarea cooperării internaționale, promovarea democrației și a statului de drept, apărarea dreptului omului și a libertăților fundamentale); (3)cooperarea în domeniul justiției și al afacerilor interne (cooperarea poliției și cea judiciară în acțiuni comune de luptă împotriva criminalității- terorism, trafic de droguri și arme, corupție și fraudă);

La 1 mai 1999, Tratatul de la Amsterdam a introdus modificări care accentuează rolul cetățeanului, întărește caracterul democratic și definește responsabilitățile politice ale UE, atât în interior, cât și în exterior.

Începând cu 1 mai 2004, Uniunea Europeană are în componere 25 de state, cu un total de 454 milioane de cetățeni care vorbesc 15 limbi. În viitorul apropiat, în 2007, se va vorbi de "Europa 27", după ce România și Bulgaria vor adera la comunitatea europeană.

Integrarea și extinderea spre est a UE constituie o tematică dezbătută pe larg în mass media. Sunt evidențiate noi probleme dificile, astfel: valul masiv de imigrație către țările occidentale; migrarea locurilor de muncă dinspre Vest către Est; integrarea comunității rromilor (în mai 2004, aproximativ 2 milioane de rromi au devenit cetățeni europeni); gestionarea problemelor economice, instituționale, politice. Sunt evidențiate avantajele extinderii (piață unică mai mare, mai multe produse și servicii pentru consumatori, crește rolul la nivel mondial, consolidarea democrației, poziție geostrategică mai puternică) precum și dezavantajele extinderii(transfer de fonduri comunitare către țări mai sărace, dificultatea în luarea deciziilor, inclusiv în traducerea documentelor oficiale). Percepția cetățenilor privind extinderea, variază de la țară la țară (Grecia-66%, Germania- 28%), pe ansamblu fiind de 42% favorabil și 39% împotriva. Mai

mult de jumătate din populația noilor state membre consideră că impactul aderării, din punct de vedere economic, va fi negativ.

Structura acțională a Uniunii Europene cuprinde șase institutii: Consiliul UE (Consiliul de miniștri); Comisia europeană; Parlamentul european; Curtea de justiție; Curtea de conturi. Consiliul UE nu se confundă cu Consiliul Europei, organizație regională cu 43 de state, inclusiv România, membru din 1993.

Consiliul Uniunii Europene are rolul principal de a reprezenta toate statele membre, exprimând legitimitatea statală a Comunităților. Este format din câte un reprezentant al fiecărui stat membru, la nivel ministerial, abilitat să angajeze guvernul acestui stat membru. Are caracter colegial - fiecare guvern delegă pe unul dintre membrii săi. Coordonează politicile generale ale statelor membre. Este legiuitor de drept comun în sistemul comunitar, adoptă avize și dispune de putere de decizie în vederea asigurării condițiilor necesare realizării obiectivelor stabilite prin Tratat și în condițiile prevăzute de acesta. Exercitarea dreptului de vot se face prin patru modalități: (1) majoritatea simplă (50+ 1), pentru cazuri limită- adoptarea regulamentului interior, solicitarea de studii și propuneri, acordarea de avize ș.a.; (2) majoritatea calificată (2/3) calculată în funcție de ponderea stabilită (între 4 voturi, Luxemburg și 29 voturi, Franța)- adoptarea deciziei se face cu votul favorabil a cel puțin 14 state (din totalul de 27) și reprezintă cel puțin 62% din populația țărilor membre (citrele sunt cele propuse prin Tratatul de la Nisa, 26 februarie 2001); (3) unanimitatea, care dă drept de veto fiecărui stat membru, se practică tot mai rar, pentru constatarea Încălcării principiilor Tratatului, suspendarea dreptului de vot, adoptarea pozițiilor și acțiunilor comune în domeniul politicii externe și de securitate comună; (4) deliberarea (dezbaterea) prin care se ajunge la un punct de vedere comun.

Consiliul UE are organe de lucru auxiliare: Secretariatul general; Comitetul reprezentanților permanenți ai statelor membre (COREPER); Grupul de experți desemnați de statele membre și de Comisia europeană; Comitete speciale pentru: agricultură, monetar, politic, vize ș.a. Mai este asistat de Comitete pentru forțe de muncă, energie, cercetare științifică și tehnică, educație și acorduri de cooperare.

Comisia europeană, principalul titular al dreptului de inițiativă legislativă, denumită și "Înalta Autoritate" este elementul executiv, constituit din membri desemnați, câte unul, de fiecare stat membru, excepție - Franța, Italia, Germania, Marea Britanie, Spania - câte doi. Membrii comisiei își exercită funcțiile în deplină independență, în interesul general al Comunităților. Aceștia au imunitate de jurisdicție pentru actele săvârșite în exercitarea atribuțiilor ce le revin ca oficiali ai Comunității europene și sunt scutiți de impozite pe salarii și

alte drepturi bănești acordate în exercitarea atribuțiilor lor. Durata mandatului comisarilor este de 5 ani, fiecare răspunzând de un anumit portofoliu sau domeniu politic și de Directoratul general din domeniul respectiv. Sunt 24 Directorate generale, astfel: relații interne sau externe, afaceri economice și financiare, industrie, transporturi, personal și administrație ș.a. Comisia este convocată de președintele său și își desfășoară reuniunile cel puțin o dată pe săptămână. Reunulmile nu sunt publice, iar dezbaterile sunt confidențiale. Deciziile se iau, de obicei, de către grupuri de comisari, numite colegii, constituite în funcție de domeniul în care urmează să se ia decizia. În structura Comisiei funcționează comitete și servicii: Serviciul juridic, Biroul ajutor umanitar, Grupul de consilieri politici, Serviciul traduceri, Serviciul unit de interpretări și conferințe, Serviciul de audit intern ș.a.

Comisia europeană formulează recomandări și/sau avize, dispune de putere de decizie proprie și participă la elaborarea propunerilor de acte ale Consiliului și Parlamentului, exercită competențele conferite de Consiliu european. În virtutea rolului său de "paznic al tratatelor" poate să declanșeze proceduri juridice care stabilesc îndeplinirea obligațiilor din Tratat, monitorizează un stat asupra modului de îndeplinire a obligațiilor din Tratat, administrează fonduri și programe ale Comunităților și poate chema în justiție pe cei vinovați de neîndeplinirea normelor comuni tare.

Parlamentul european are următoarele atribuții: asigură controlul politic general, participă la elaborarea dreptului comunitar prin cooperare (legislativă), adoptă bugetul Comunității, participă la relații externe. Are puteri de supervizare numai asupra Comisiei europene. Decide accesul noilor state, ca state *membre*, în UE, precum și asocierea cu unele țări nemembre. Are dreptul de a înființa comisii de anchetă temporare și dreptul de petiție. Potrivit Tratatului de la Nisa, 26.02.2001, după alegerile din 10-14 iunie 2004, numărul parlamentarilor europeni este de 723 de membri, aleși prin sufragiu universal direct de către cetățenii Europei prin vot liber și secret, fiecare stat membru fiind reprezentat proporțional cu numărul cetățenilor săi, astfel: numărul cel mai mic - 5, pentru Malta, 22 pentru Belgia, Portugalia, 72 pentru Franța, 99 pentru Germania. Celelalte state au un număr între cele exemplificate. După extinderea din 2007, când se vor integra România și Bulgaria, conform noii Constituții, numărul europarlamentarilor va fi de 750, repartiția pe țări fiind de minimum 6 (Malta) și maximum 96 (Germania).

Tratatul de aderare stabilește pentru România 35 europarlamentari, care vor avea mandat în perioada dintre aderare și 2009, anul începerii unui nou mandat pentru Parlamentul european. Înainte de 31 decembrie 2007, România

va trebui să organizeze alegeri pentru Parlamentul european, prin vot direct universal. De la data aderării până la aceste alegeri, românii vor fi reprezentați în legislativul european de 35 parlamentari desemnați de parlamentul de la București.

Parlamentul european are ca instituții funcționale: un birou (președinte, vicepreședinți, chestori), conferința președinților (grupurilor politice), comisii temporare și parlamentare mixte (parlamentari din țările candidate și asociate); grupuri politice (partidul popular european, Partidul socialiștilor europeni, Partidul european al liberalilor, democraților și reformatorilor, Grupul confederal al stângii unite, Grupul verzilor/alianța liberă europeană, Uniunea pentru Europa națiunilor, Grupul pentru Europa democraților și a diferențelor, Grupul celor neînscriși). Grupurile politice beneficiază de resurse proprii prevăzute în bugetul parlamentului, au propriul secretariat, participă, în mod activ, la pregătirea ordinii de zi, contribuie la dezbateri, desfășoară activități proprii, au administratori specializați permanenți pe lângă comisiile parlamentare, contribuind la pregătirea comisiilor.

Legislatura parlamentului european se întinde pe o durată de 5 ani, se reunește într-o sesiune anuală (în a doua zi de marți din luna martie), desfășoară dezbateri publice, opiniile și rezoluțiile parlamentului se publică în Monitoriul oficial al UE. Cetățenii europeni, individual sau în grup, își pot exercita dreptul la petiție și pot depune la președintele parlamentului european cererile sau plângerile lor cu privire la probleme care se află în jurisdicția UE.

Curtea de justiție, cu sediul la Luxemburg, este compusă din judecători și avocați generali (câte unul din fiecare stat membru). Judecătorii sunt numiți pentru o perioadă de 5 ani, dintre personalitățile care oferă toate garanțiile de independență și care întrunesc condițiile cerute pentru exercitarea în țările lor a celor mai înalte funcții jurisdicționale sau care sunt juriști având competențe notorii. Avocații generali sunt numiți pentru o perioadă de 6 ani, cu posibilitatea de a li se prelungi mandatul. Condițiile sunt similare cu ale judecătorilor. Au sarcina de a prezenta public, cu toată imparțialitatea și în deplină independență, concluzii motivate asupra cauzelor supuse Curții de justiție pentru a o sprijini în îndeplinirea misiunii sale. În cadrul Curții de justiție funcționează grefieri, raportori adjuncți și referenți. Curtea lucrează în ședințe plenare (minimum 7 judecători prezenți) sau în camere formate din 3-5 judecători. Poate delibera, numai în secret, în prezența unui număr impar de judecători. Președintele nu are drept de vot. În lipsa consensului, deciziile sunt luate prin vot majoritar. Competențe: controlul legalității actelor comunitare, a acțiunilor sau omisiunilor statelor membre, soluționarea acțiunilor cu privire la repararea pagubelor, instanță arbitrală

sau de recurs de ultim act, tranșează litigiile între statele membre, dispune de competență consultativă.

Curtea de conturi, cu sediul la Luxemburg, are 15 membri aleși dintre personalitățile care aparțin sau au aparținut în țările lor instituțiilor de control extern sau care posedă o calificare specială și prezintă toate garanțiile de independență. Sunt numiți de Consiliul UE pentru o perioadă de 6 ani. Li se interzice îndeplinirea altor funcții și se angajează solemn, ca pe timpul exercitării funcției și după încetarea ei, să îndeplinească obligațiile asumate, să manifeste onestitate și circumspecție în acceptarea anumitor poziții sau avantaje după încetarea funcției lor. Competențe: examinează legalitatea și regularitatea cheltuielilor și încasărilor, asigură buna gestiune financiară în cadrul Comunităților; controlează pe domenii instituțiile și statele membre, în măsura în care acestea au beneficiat și au folosit fonduri comunitare. Colaborează cu alte instituții internaționale similare și cu organisme naționale de control. Prezintă Parlamentului și Consiliului european o declarație de asigurare privind fiabilitatea conturilor, precum și legalitatea și regularitatea operațiilor subiacente.

Alte structuri comunitare: (1) Banca Europeană de Investiții (BEI) - sprijină dezvoltarea echilibrată, integrarea economică și creșterea coeziunii sociale în interiorul UE (2) Sistemul European al băncilor Centrale (SEBC) - este compus din Banca Centrală Europeană și Băncile centrale naționale ale statelor membre. Competențe: definirea și implementarea politicii monetare a Comunității - desfășurarea operațiunilor de schimb; păstrarea și administrarea rezervelor valutare oficiale ale statelor membre; promovarea bunei funcționări a sistemului de plăți. Este condus de organele de decizie ale Băncii Centrale Europene. (3) Banca Centrală Europeană (BCE) - oferă consultanță instituțiilor comunitare, în privința oricărui act comunitar propus în domeniile care țin de competența sa, iar autorităților naționale, în privința oricărui proiect legislativ în domeniile care țin de competența sa, dar în limitele și în condițiile fixate de către Consiliu. Cooperează cu instituțiile și organele comunitare, precum și cu autoritățile competente ale statelor membre sau ale statelor terțe și cu organizațiile internaționale. (4) Comitetul Consultativ (CECA) - (5) Comitetul economic și social - (6) Comitetul regiunilor. Aceste comitete (4,5,6) cuprind membri numiți de Consiliul UE, au caracter consultativ, nu dispun de personalitate juridică, au funcția de a emite rapoarte, avize, recomandări, la cererea instituțiilor comunitare sau din proprie inițiativă.

Potrivit prevederilor noii Constituții Europene, cu modificările aduse de Consiliul European de la Bruxelles din 17-18 iunie 2004, supusă dezbaterii publice în vederea votării acesteia de către cetățenii țărilor membre UE, pentru

identificarea identității comune a Europei cetățenilor, se stabilesc următoarele simboluri: pașaportul european, imnul european (Oda bucuriei- Beethoven), drapelul (cercul cu 12 stele de aur pe fond albastru), permisul european de conducere (model 1996), moneda unică EURO (în circulație din 2002), suspendarea contrflului poliției de frontieră între statele membre la Convenția Schengen, mediatorul european - avocatul poporului, acceptul petițiilor europenilor de către Parlamentul UE.

Relațiile României cu Uniunea Europeană sunt reglementate prin: Acordul comercial semnat în anul 1980; Acordul de comerț și cooperare semnat în anul 1991; Acordul de asociere semnat în anul 1995; Protocolul Adițional la Acordul european de asociere din 1995, semnat în anul 1996, pentru deschiderea Programului UE către România.

În decembrie 1994, Consiliul european a adoptat strategia de pregătire a statelor asociate din Europa centrală în vederea aderării.

La 22 iunie 1995, România a depus Cererea oficială de aderare la UE și Strategia națională de pregătire a aderării.

La 25 iulie 1996, a fost depus la Bruxelles răspunsul României la chestionarul Comisiei europene privind pregătirea avizului asupra cererii de aderare la UE.

S-au creat următoarele instituții româno-comunitare: Consiliul de asociere, la nivel de ministere; Comitet de asociere, la nivel guvernamental; Comitet interparlamentar, la nivel parlamentar.

Consiliul de asociere este format din membri desemnați ai guvernului României și membri ai comunității UE. Președinția acestuia este asigurată, pe rând, de către un membru al guvernului și un membru al Consiliului DE. La lucrările Consiliului, poate participa ca observator reprezentantul Băncii europene de investiții. Consiliul ia decizii cu privire la domeniile expres prevăzute în Acord și soluționează diferendele dintre părți.

Comitetul de asociere este format din reprezentanți ai guvernului României și ai Consiliului DE, asistă activitatea Consiliului de asociere și asigură buna desfășurare a ședințelor.

Comitetul parlamentar de asociere reprezintă un forum în care membri ai parlamentului României și ai Parlamentului European se pot întâlni și face schimb de idei. Se întrunește, de regulă, semestrial. Poate solicita, din partea Consiliului de asociere, informații cu privire la aplicarea Acordului și semnează un document final, cu titlul de recomandare, document cu valoare politică.

În plan național, s-au constituit: Comitetul interministerial, prezidat de primul ministru; Departamentul pentru integrare europeană; Comisia parlamen-

tară pentru integrare. Toate acționează pentru eficientizarea aplicării Acordului european de asociere.

Institutul european din România, înființat prin H.G.nr.1511998, aflat sub autoritatea Ministerului integrării, participă la elaborarea politicilor în domeniul aderării, contribuie la dezvoltarea spiritului și valorilor europene, sensibilizează publicul asupra activității de integrare, participă la specializarea funcționarilor publici care lucrează în sfera integrării, coordonează activitate a de traducere a legislației comunitare.

Ministerul integrării europene, înființat prin H.G.nr.1075/2001, coordonează raporturile instituțiilor românești cu cele ale UE, conduce și coordonează activitatea Delegației naționale, precum și procesul de negociere, urmărește compatibilitatea și coerența diferitelor programe și acțiuni guvernamentale, asigură monitorizarea și evaluarea programului de aderare, promovează, în colaborare cu Ministerul afacerilor externe, strategia de informare, comunicare și imagine în statele membre ai DE., privind evoluția procesului de pregătire pentru aderare.

Obiectivele asocierii dintre România și UE sunt: asigurarea unui cadru adecvat pentru un dialog politic; promovarea dezvoltării unor relații economice armonioase; asigurarea premizelor pentru cooperarea economică, socială și culturală; sprijinirea eforturilor României de dezvoltare a economiei de piață și de consolidare a democrației; crearea de instituții necesare realizării concrete a asocierii; asigurarea unui cadru pentru integrarea graduală a României în Comunitate. Acordul este încheiat pe o perioadă nedeterminată, putând fi denunțat unilateral, printr-o notificare către cealaltă parte, astfel încât, la șase luni după acest moment, acordul încetează să mai producă efecte.

Potrivit Acordului, asocierea include o perioadă de tranziție cu o durată de maximum 10 ani, împărțită în două etape a câte 5 ani. Trecerea la etapa a doua se decide de Consiliul de asociere, care poate să adopte și eventuale modificări la prevederile pentru etapa următoare.

Programul PHARE al UE, de asistență economică nerambursabilă pentru reforme economice și sociale în Europa centrală și de est, a fost extins și în România, începând cu anul 1991, concentrându-se asupra: dezvoltării economice a sectorului particular; dezvoltării politicii în domeniul resurselor umane, al ocupării forței de muncă; reformei instituționale; sprijinirii societății civile.

Începând cu anul 2000, România a început negocierile în vederea aderării la UE, la cele 31 de capitole, astfel: 1.Libera circulație a mărfurilor; 2.Libera circulație a persoanelor; 3.Libera circulație a serviciilor; 4.Libera circulație a capitalului; 5.Dreptul societăților comerciale; 6.Politica în domeniul concurenței; 7.Agricultura; 8.Pescuitul; 9.Politica în domeniul transporturilor; 10.Impozitarea;

11.Uniunea economică și monetară; 12. Statistica; 13.Politica socială și ocuparea forței de muncă; 14.Energia; 15.Politica industrială; 16.Întreprinderi mici și mijlocii; 17.Știință și cooperare; 18.Educație, formare profesională și tineret; 19.Telecomunicații și tehnologia informațiilor; 20.Cultura și politica în domeniul audiovizualului; 21.Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale; 22.Protecția mediului înconjurător; 23.Protecția consumatorilor și sănătății; 24. Justiție și afaceri interne; 25. Uniunea vamală; 26. Relații externe; 27.Politica externă și de securitate comună; 28.Controlul financiar; 29.Dispoziții financiare bugetare; 30.Instituții; 31.Diverse.

Unele **principii generale** ce fac obiectul Acordului de asociere și cel al negocierilor, începute în anul 2000, în vederea aderării la DE.

Referitor la libera circulație a mărfurilor: stabilirea, în mod gradual, a unei zone de liber schimb, bazată pe obligații reciproce și echilibrate, în concordanță cu prevederile Acordului european și cele ale Acordului general pentru tarife și comerț; pentru fiecare produs, taxa vamală de bază la care se vor aplica reducerile succesive, prevăzute de Acord, se aplică din ziua care a precedat intrarea în vigoare a Acordului; nu se introduc noi restricții cantitative la import sau export; abținerea de a se lua măsuri fiscale care ar discrimina produsele celeilalte părți; nu se exclud menținerea sau stabilirea de uniuni sau aranjamente privind comerțul în zona de frontieră, cu excepția celor care modifică aranjamentele comerciale prevăzute în Acord; se pot lua măsuri restrictive, ce contravin acordului, în mod justificat, pe baza unor consultări prealabile și cu o limitare în timp.

Referitor la libera circulație a persoanelor: părțile pot aplica legile și reglementările proprii cu privire la intrare, la ședere, la muncă la condițiile de muncă, la stabilirea persoanelor fizice și la furnizarea de servicii, cu condiția să nu le aplice astfel încât să anuleze sau să slăbească beneficiile care decurg, pentru fiecare din părți, din condițiile unei dispoziții a Acordului; tratamentul acordat lucrătorilor de cetățenie română, legal angajați pe teritoriul unui stat membru, va exclude orice discriminare întemeiată pe cetățenie, în ceea ce privește condițiile de muncă, remunerare sau concediere, în comparație cu proprii cetățeni; soția și copiii legal rezidenți ai unui lucrător legal angajat pe teritoriul unui stat membru, cu excepția lucrătorilor sezonieri, vor avea acces la piața forței de muncă a aceluși stat membru, cu condiția ca respectivele acorduri să nu prevadă altfel; perioadele de asigurare, angajare sau rezidență ale acestor lucrători vor fi cumulate pentru determinarea pensiilor și a drepturilor în caz de invaliditate, de îngrijiri medicale sau de deces.

Referitor la libera circulație a serviciilor: adoptarea de măsuri pentru a permite progresiv furnizarea de servicii către companiile și cetățenii din Comunitate sau din România, stabiliți pe teritoriul uneia din părți, alta decât cea a persoanei pentru care sunt destinate serviciile, cu luarea în considerare a dezvoltării sectoarelor de servicii ale părților.

Referitor la libera circulație a capitalurilor: autorizarea oricărei plăți, în valută liber convertibilă, din contul curent al balanței de plăți, în măsura în care tranzacțiile referitoare la plăți se referă la circulația mărfurilor, a serviciilor sau a persoanelor între părți, care a fost liberalizată potrivit Acordului; în primii cinci ani, se permite aplicarea graduală a regulilor privind libera circulație a capitalurilor; până la introducerea deplinei convertibilități a monedei românești; în circumstanțe excepționale, se pot aplica restricții de schimb legate de acordarea sau preluarea de credite pe termen mediu și scurt; acest drept este însoțit de o obligație corelativă, potrivit căreia aceste restricții să fie impuse României, la acordarea de astfel de credite și să fie permise în conformitate cu statutul țării noastre în cadrul FMI.

Referitor la dreptul societăților comerciale: dreptul companiilor de a iniția și desfășura activități economice, de a achiziționa, de a folosi, de a închiria sau de a vinde bunuri mobile, dar nu și dreptul de stabilire în scopul comercializării și al intermedierei în domeniul proprietăților imobiliare și al resurselor naturale; România va acorda aceste drepturi sucursalelor și reprezentanțelor înființate de companii din comunitate în maximum cinci ani de la data intrării în vigoare a Acordului; se pot introduce măsuri derogatorii, rezonabile și necesare, în primii cinci ani ai Acordului.

Referitor la politica în domeniul concurenței: sunt incompatibile orice acorduri între întreprinderi, decizii ale asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate între întreprinderi având ca obiect sau efect prevenirea, restricționarea sau distorsionarea concurenței, abuzul de a avea o poziție dominantă, precum și orice ajutor public care distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența; evitarea impunerii de măsuri restrictive, inclusiv măsuri la import pentru scopurile balanței de plăți.

Referitor la agricultură: obligația de a elimina restricțiile cantitative la importul produselor agricole originale din România și din comunitate; analiza în Consiliul de asociere, produs cu produs și, pe o bază ordonată și reciprocă, se pot acorda noi concesi.

Referitor la pescuit: examinarea posibilității de a încheia un acord privind produsele piscicole, în momentul în care condițiile vor permite.

Referitor la politica în domeniul transporturilor: principiul accesului nerestricționat la piață și la trafic, pe o bază comercială; obligația de a nu introduce clauze de împărțire a încărcăturii în viitoarele acorduri bilaterale cu țări terțe, decât în cazuri excepționale, când companiile transport de linie ale uneia sau alteia dintre părți nu ar avea posibilitatea de a se ocupa de comerț spre și din spre țara terță interesată; eliminarea măsurilor unilaterale, administrative, tehnice și altor obstacole care ar putea avea efecte restrictive sau discriminatorii asupra furnizării libere de servicii în transportul internațional.

Referitor la uniunea economică și monetară: cooperare economică, cu scopul de a contribui la dezvoltarea și creșterea potențialului României, pe principiul dezvoltării durabile și corelate cu cerințele unei dezvoltări sociale; accent pe industrie, investiții, agricultură, energie, transport, dezvoltare regională și turism.

Referitor la armonizare a legislației: România se obligă să asigure ca legislația să devină compatibilă, gradual, cu cea a comunităților europene, care se obligă să furnizeze țărilor noastre asistență tehnică, care să includă schimb de experiență, informații, seminarii, activități de formare, traduceri din legislația comunitară, în sectoarele relevante.

Referitor la cooperarea culturală: schimb necomercial de opere de artă și artiști, traduceri literare, conservarea și restructurarea monumente lor, pregătirea specialiștilor, organizarea de evenimente culturale de orientare europeană, răspândirea realizărilor culturale deosebite, inclusiv pregătirea specialiștilor români în acest domeniu.

Referitor la cooperarea financiară: asistență financiară, sub formă de donații și împrumuturi, inclusiv împrumuturi de la Banca europeană de investiții, care să ajute la rezolvarea unor consecințe economice și sociale; coordonarea utilizării optime a resurselor disponibile, inclusiv celor de la Fondul Monetar Internațional, Banca internațională pentru reconstrucție și dezvoltare și Banca europeană pentru reconstrucție și dezvoltare.

Negocierile pentru aderare s-au desfășurat anevoios, pe parcursul a doi ani, concomitent cu intensificarea pregătirilor, potrivit și unor noi cerințe impuse de instituțiile UE. În mai 2000, România avea închise 5 capitole. Până în februarie 2001, a înaintat documente de poziție pentru 13 capitole. Până în iunie 2001, au fost deschise negocieri pentru 6 capitole. La 31 iulie 2001, erau închise provizoriu 8 capitole. În iunie 2002, erau deschise 27 capitole, din care 12 erau închise provizoriu.

În anii următori, 2003-2004, ritmul negocierilor a crescut simțitor, astfel că, în ședința din decembrie 2004, Consiliul European a dat "*undă verde*" aderării

României, la 01 ianuarie 2007 în Uniunea Europeană. În cadrul acelei ședințe s-a menționat că UE nu slăbește din ochi România și că dacă *"nu vă respectați angajamentele luate pe timpul negocierilor, acționăm clauza de salvagardare ...prin care cei 25 pot decide cu majoritate calificată, să amâne cu un an integrarea, dacă până atunci Bucureștiul nu va îndeplini condițiile suplimentare puse de executivul european"*.

La 13 ianuarie 2005, reprezentantul președenției luxemburgheze, ambasadorul **Fernand Kartheiser**, a declarat la București că *"România și Bulgaria vor semna Tratatul de aderare la UE pe 25 aprilie 2005, la Bruxelles, dacă toate procedurile, inclusiv aprobarea Parlamentului European, sunt îndeplinite până la acea dată. Va fi o dată istorică pentru voi și pentru membrii UE... România și Bulgaria au deja siguranța că vor face parte din UE, deși aceste țări se confruntă în continuare cu dificultăți financiare și economice... UE așteaptă ca angajamentele asumate de România să fie ireversibile, cu efecte durabile și să contribuie la modernizarea țării"*.

La 18 ianuarie 2005, comisarul european pentru extindere, **Olli Rehn**, fiind audiat în comisia de politică externă a Parlamentului european, a făcut o prezentare a stadiului în care se află țările candidate la integrare, în care, referindu-se la România, a declarat că *"UE urmărește cu atenție ultimele evoluții din România și dorește rezultate efective în lupta împotriva corupției, declarat ca fiind cel mai important aspect pentru ca aderarea să aibă loc la 1 ianuarie 2007"*. Comisarul Rehn a mai menționat că *"până în toamna acestui an, Comisia va face o monitorizare a celor două țări și, dacă nu-și vor îndeplini angajamentele, Comisia nu va ezita să recomande activarea clauzei de salvagardare care presupune amânarea aderării cu un an. În cazul României, monitorizarea se va face mai ales pentru angajamentele luate la capitolele justiție și afaceri interne și concurența"*.

La rândul său, Președintele Comisiei, Iose Manuel Barroso, felicitând premierul român, pentru progrese arătate în câteva domenii unde România mai are nevoie de progres, a menționat că *"sperăm la progrese de-acum până la sfârșitul anului. Este important și pentru Europa ca România să încheie negocierile la timp"*. Mulțumind pentru felicitări, premierul a declarat că *"integrarea este o prioritate absolută 'a guvernului român și dorește să lucreze în echipă cu experți europeni"*.

Procesul de aderare a României se derulează potrivit procedurii specifice stabilite în calendarul UE, astfel: la 31 ianuarie 2005, a fost finalizată elaborarea proiectului de tratat, iar la 3 februarie acesta a fost aprobat, fără dezbateri, de statele membre UE, în cadrul Comitetului reprezentanților permanenți ai

statelor membre (COREPER); la 10 februarie 2005, premierul Tăriceanu a anunțat că România și-a dat acordul politic asupra textului în limba engleză al Tratatului de aderare, prin semnarea acestuia de către președintele României și primul ministru.

Potrivit Site-ului Euroactiv, din 16 februarie 2005, în textul Tratatului de aderare a României la UE, se menționează continuarea monitorizării îndeaproape a pregătirilor de aderare, a realizărilor și a modului de implementare a angajamentelor asumate în toate domeniile aquis-ului comunitar. Tot o dată, se reamintesc concluziile Consiliului UE din 16-17 decembrie 2004, referitoare la problemele din justiție, afaceri interne, concurență și mediu. Comisia europeană va continua să elaboreze rapoarte anuale de monitorizare a progreselor României și, dacă va fi cazul, va formula recomandări, inclusiv introducerea clauzei de salvagardare (prelungirea termenului de aderare) pentru soluționarea problemelor serioase ce ar putea interveni.

Așadar, urmează o perioadă foarte solicitantă pentru România, care trebuie să dovedească UE, în următorii doi ani, că lucrează cu perseverență pentru a îndeplini angajamentele luate la negocierile de aderare. În ziua de 17 februarie 2005 oficialii guvernului și reprezentanții Comisiei europene au lansat mecanismul de monitorizare a României, al cărui rezultat se va concretiza la finalul anilor 2005 și 2006 cu câte un raport, în care se va analiza toate capitolele aderării. Pentru a se reprezenta stadiul în care se află fiecare domeniu, s-a instituit sistemul cartonașelor: verde pentru progrese, galben pentru întâzieri și riscuri, roșu pentru neîndepliniri, care înseamnă amânarea aderării cu un an.

Este relevant faptul că, deși insuficient de informați, românii percep UE ca un factor pozitiv, chiar hotărâtor, în rezolvarea problemelor țării legate de terorism (70%), apărare (64%), nivel de viață și economie (64%), infracționalitate (62%), protecția mediului (61 %), îngrijirea sănătății și educație (50%). Semnificativă este aprecierea adjtmctului șefului delegației Comisiei europene la București, domnul Onno Simons: *"Românii au tendința să perceapă UE ca pe un cavaler în armura strălucitoare pe cal alb care să salveze țara. Acest lucru este periculos, deoarece nu va fi posibilă rezolvarea tuturor problemelor. Depinde de români să curețe România să o facă să strălucească. Noi asigurăm doar oportunitățile "*.

Este important de știut că, de la data aderării, România va plăti la bugetul comunitar 42.300.000 euro, în opt rate egale, prima la 31 unie 2007, ultima la 31 noiembrie 2011. În plus, va mai contribui la completarea rezervelor, la sfârșitul lunii care precede aderarea, cu o sumă corespunzătoare procentului

de 0,517 % din rezerve și stocuri. Plățile vor fi făcute în cash în euro, cu excepția unei derogări acceptate în unanimitate de Board-ul guvernatorilor. Către Fondul de cercetare pentru Cărbune și Oțel, va plăti 29,88 milioane de euro, în patru tranșe, fiecare de 15 până la 35 la sută, în perioada 2009- 2012. Angajamentele financiare luate înaintea aderării în cadrul instrumentelor financiare de preaderare vor continua să fie guvernate de instrumentele de finanțare de preaderare. Ultimul exercițiu de programare pentru asistență de preaderare va avea loc în ultimul an dinaintea a aderării.

Așadar, stadiul de pregătire a României pentru aderare la UE, posibilitățile reale, de a îmbunătăți situația din domeniile deficitare și bunăvoința majorității statelor membre în UE, sunt premise încurajatoare pentru ca România să se prezinte, la 25 aprilie 2005, la Bruxelles, să semneze Tratatul de aderare la Uniunea Europeană, iar la 1 ianuarie 2007, să devină membru cu drepturi depline.

Să ne dorim baftă și succes!

Bibliografie:

- Conf.univ.dr. Fuerea Augustin, *Instituțiile Uniunii Europene*, ed. Universul Juridic, 2002;
- *România în lume, UE și NATO, între rațiune și orgolii*, Buletin Informativ nr.2/2004;
- *"Instituțiile Uniunii Europene"*, broșură editată de Delegația Comisiei europene la București, 1999;
- Prodi Romano, *"O viziune asupra Europei"*, Editura Polirom, 2001;
- Fuiera, Augustin, *"Manualul Uniunii Europene"*, Editura Actami, București, 2001.